

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: **SSO Agnieszka Wieczorek**

Protokolant: st.prot. sęd. Agnieszka Krzyżaniak

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2014 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa **M. D.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 75.000,00 zł (słownie: siedemdziesiąt pięć tysięcy);
2. w pozostałym zakresie oddala powództwo;
3. kosztami postępowania obciąża strony stosunkowo i zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.808,50 zł oraz nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Poznaniu od powoda kwotę 1.188,52 zł, a od pozwanego kwotę 3.565,58 zł.

/-/A. Wieczorek

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 stycznia 2014r. powód M. D. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym wniósł o zasądzenie od pozwanej – Towarzystwa (...) S.A. na swoją rzecz kwoty 100 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 grudnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia oraz zwrot kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona powodowa wskazała, że w wyniku wypadku komunikacyjnego, do którego doszło w T. w dniu 24 lipca 2007r. śmierć poniosła A. D. – córka powoda. Powód wskazał, że ze zmarłą łączyła go niezwykle silna więź, że przez całe swoje życie dbał o jej bezpieczeństwo i wpajał jej podstawowe zasady moralne, był mocno zaangażowany w jej wychowanie. Powód podniósł także, iż w następstwie śmierci córki doznał załamania, które spowodowało, że jest aktualnie zdany na żonę i pozostałe córki. Mimo upływu czasu nadal nie potrafi pogodzić się ze stratą córki, boi się przyszłości, nadal odczuwa ogromny ból po jej śmierci.

W odpowiedzi na pozew z dnia 18 marca 2014r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że roszczenie pozwu nie zasługuje na uwzględnienie ze względu na fakt, iż powód nie udowodnił go ani co do zasady, ani co do wysokości. Dodatkowo strona pozwana podniosła, iż wypłaciła M. D. kwotę 25 000 zł tytułem odszkodowania obejmującej także szkodę niemajątkową i wyczerpującą żądanie powoda dochodzone pozwem, względnie umniejszającą kwotę zadośćuczynienia uznaną za odpowiednią.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 lipca 2007r. w T. doszło do wypadku komunikacyjnego. Kierujący pojazdem marki VW Golf o numerze rejestracyjnym (...) T. Ł. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie dostosował prędkości jazdy do panujących warunków atmosferyczno – drogowych, gdyż nawierzchnia jezdni była mokra, a prędkość ograniczona do 30 km/godzinę i na łuku drogi nie zapanował nad pojazdem powodując nieumyślnie wypadek drogowy, w następstwie którego pasażerka samochodu A. D. doznała obrażeń czaszkowo – mózgowych i zmarła na miejscu zdarzenia.

Okoliczność bezsporna, a nadto dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Tomysłu z dnia 29 października 2007r. (k. 167 – 168), kserokopia aktu zgonu córki powoda (k. 226).

Prowadzony przez sprawcę wypadku pojazd w momencie zdarzenia objęty był objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń.

Okoliczność bezsporna.

A. D. – córka powoda była panną i do dnia śmierci zamieszkiwała ze swymi rodzicami, tj. M. D. oraz H. D.. Prowadziła wraz z nimi wspólne gospodarstwo domowe. Skończyła szkołę zawodową o profilu kucharz, a następnie podjęła pracę w zawodzie. Od tego momentu partycypowała w kosztach utrzymania domu i bieżących wydatkach związanych z życiem rodziny, m.in. dokonała częściowego remontu domu, zakupu sprzętu RTV i AGD, współfinansowała kredyt zaciągnięty przez jej siostrę, P. D..

Powód prowadził wraz z żoną – H. D. gospodarstwo rolne. Pracował także jako traktorzysta w kółku rolniczym w D.. Aktualnie pobiera rentę z tytułu niezdolności do wykonywania pracy zawodowej w wysokości 878,63 zł.

Dowód: oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (k. 9-11), pismo powoda z dnia 10 lutego 2014r. (k. 15, 98), decyzje w sprawie zasiłków celowych (k. 25-35, 40, 79), oświadczenie powoda (k. 154), oświadczenie H. D. (k. 184), oświadczenie P. D. (k. 188).

A. D. była pracowitą, uczynną, ambitną i radosną osobą, którą łączyły z powodem oraz najbliższą rodziną jak najlepsze relacje. Powód nie umiał poradzić sobie z sytuacją straty ukochanej osoby, a jego stan psychiczny i fizyczny uległ gwałtownemu pogorszeniu, co objawiało się m.in. całkowitym wycofaniem z życia towarzyskiego. Przestał interesować się sprawami życia codziennego, a we wszelkich obowiązkach wyręczała go odtąd żona.

Dowód: zeznania powoda, zeznania świadka H. D. (k. 178).

Wobec faktu, iż powód nie mógł zaadoptować się do życia po stracie córki, podjął w dniu 26 września 2007r. leczenie na okoliczność reakcji depresyjnej sytuacji. W związku z tym powód brał także leki przez okres ok. 1 roku po śmierci córki. Leczenie nie zostało ukończone, mimo potrzeby jego kontynuacji.

Dowód: pozew (k. 3), zaświadczenia o kontynuacji leczenia (k. 162, 234-235), zeznania powoda (k. 178), opinia sądowo – psychologiczna z dnia 30 czerwca 2014r. (k. 252).

W dniach od: 25 stycznia 2008r. do 5 lutego 2008r. oraz a dniach od: 2 października 2008r. do 7 października 2008r. powód był hospitalizowany w związku z udarem niedokrwiennym mózgu z niedowładem prawostronnym w 2007r.

Dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego (k. 51-52).

Powód uzyskał w dniu 28 czerwca 2011r. orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności istniejącej od roku 2008.

Dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 26 czerwca 2011r.(k. 61).

Powód zgłosił swoje roszczenia pozwanej spółce pismem z dnia 29 października 2013r., jednak pismem z dnia 20 grudnia 2013r. pozwana odmówiła uznania roszczenia z uwagi na fakt, iż zadośćuczynienie za krzywdę, wyrządzone czynem niedozwolonym przysługuje wyłącznie osobie poszkodowanej lub pokrzywdzonej, a w dniu wypadku nie obowiązywał art. 446 § 4 kc, wobec czego przepis wskazanego art. nie może mieć w niniejszej sprawie zastosowania.

Dowód: zgłoszenie roszczeń przez powoda (k. 169-172), pismo pozwanej z dnia 20 grudnia 2013r. (k. 123-124).

Powód otrzymał od pozwanej w dniu 23 października 2008r. odszkodowanie za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej w związku ze śmiercią córki w wysokości 25 000 zł.

Dowód: pismo pozwanej z dnia 20 grudnia 2013r. (k. 123-124), potwierdzenie wykonanej operacji (k. 125), zeznania powoda, zeznania świadka H. D. (k. 178).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, a także w oparciu o zeznania powoda, świadka oraz w oparciu o opinię biegłego psychologa i opinię uzupełniającą.

Za w pełni wiarygodne i przydatne do wydania uzasadnianego rozstrzygnięcia uznano zeznania powoda, który opisał okoliczności będące podstawą dochodzonego roszczenia. Zeznania te były spójne, wyważone oraz w pełni znajdowały odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym. Ponadto złożone zeznania potwierdziły utrzymującą się złą kondycję psycho-fizyczną powoda.

Za wiarygodne i przydatne uznano zeznania świadka. H. D. opisała w sposób rzeczowy i klarowny, jak wyglądało życie powoda po śmierci córki, jak radzi on sobie z prowadzeniem gospodarstwa, jaki jest jego stan zdrowia tak psychiczny, jak i fizyczny oraz jakie są jego warunki finansowe. Świadek wskazał, że kondycja psychiczna powoda jest bardzo słaba i wciąż nie otrząsnął się on po stracie ukochanej córki. Dodatkowo podkreśliła, iż organizacją obowiązków związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego od śmierci córki zajmuje się wyłącznie ona wobec faktu, iż powód przestał się tymi sprawami interesować w następstwie swej słabej kondycji psychicznej, jak również problemów natury zdrowia fizycznego.

Sąd posiłkował się także opinią biegłego psychologa, B. G., która opisała, jak wygląda aktualny stan psychiczny powoda oraz odniosła się do wymogu leczenia powoda. Biegły sądowy pokusił się także o dodatkową, będącą bezpośrednio poza zakresem kompetencji, ocenę procentowego uszczerbku na zdrowiu powoda wskazując, iż poziom tego uszczerbku należy określić na poziomie 10%. Opinia ta była zwięzła, rzeczowa oraz sporządzona zgodnie z doświadczeniem, kwalifikacjami i wykształceniem biegłego. W związku z uznaniem opinii za przydatną nie było podstaw do powoływania kolejnego biegłego sad wnioski pełn. pozwanego Sąd oddalił, uznając, iż w trakcie przesłuchania na rozprawie biegła w sposób przekonujący wyjaśniła wszystkie wątpliwości zgłaszana przez stronę pozwana

Nie zachodziły natomiast w opinii Sądu podstawy do powołania biegłego sądowego z dziedziny psychiatrii, gdyż okoliczności, które miałyby być podstawą badania zostały już wyjaśnione przez biegłego psychologa, w szczególności w wystarczającym stopniu udowodniono stan psychiczny powoda oraz jego związek z przeżytą po śmierci córki traumą, zatem powołanie dodatkowego biegłego spowodowałoby nieuzasadnioną zwłokę w rozpoznaniu sprawy, tym bardziej, iż biegła psycholog wskazywała, stan powoda nie jest tego rodzaju aby wymagał dalszej opinii psychiatrycznej

Brak było również podstawy do zawieszenia postępowania w związku z wnioskiem Rzecznika Ubezpieczonych złożonym w dniu 2 stycznia 2014r. do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu rozstrzygnięcie istniejących w orzecznictwie sądów rozbieżności.

Sąd zauważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód dochodził od pozwanego zapłaty na swoją rzecz kwoty 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią córki wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 grudnia 2013r. do dnia zapłaty.

Podstawę prawną roszczenia stanowi art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc.

Zgodnie z art. 448 kc temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, sąd może przyznać odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Jeżeli chodzi o przesłanki odpowiedzialności na podstawie art. 448 kc, to bezsporne jest, że należy do nich zaliczyć naruszenie dobra osobistego powodujące szkodę niemajątkową oraz związek przyczynowy między tym czynem a szkodą niemajątkową spowodowaną naruszeniem dobra osobistego. Dodatkowo roszczenia z art. 448 kc mogą być dochodzone wyłącznie w wypadku zawinionego naruszenia dobra osobistego.

Przepis art. 448 kc znajduje zastosowanie do naruszeń jakiegokolwiek dobra osobistego. Sąd podziela ukształtowane i utrwalone w judykaturze Sądu Najwyższego stanowisko, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc, jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r., tj. datą wejścia w życie przepisu art. 446 § 4 kc (por. uchwały SN z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/2010 OSNC 2011/B poz. 42 i z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/2011 OSNC 2012/1 poz. 10 oraz wyroki SN z dnia 14 stycznia 2010r. IV CSK 307/2009 OSNC 2010/C poz. 91, z dnia 25 maja 2011 r. II CSK 537/2010 LexPolonica nr 3917512, z dnia 10 listopada 2010 r. II CSK 248/2010 OSNC 2011/B poz. 44, z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 621/2010 LexPolonica nr 2817828 i z dnia 15 marca 2012 r. I CSK 314/2011 LexPolonica nr 3997272).

Nadto należy zauważyć, iż zasady i granice odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym wyznacza odpowiedzialność ubezpieczonego, co oznacza, iż obowiązek ubezpieczonego do zapłaty zadośćuczynienia osobom bliskim zmarłego na podstawie art. 448 kc zostaje przejęty przez ubezpieczyciela, przy czym zakres odpowiedzialności nie ulega zmianie i ubezpieczyciel odpowiada w tym samym, co ubezpieczony zakresie.

W szczególności niedopuszczalne jest wywodzenie przez ubezpieczyciela ograniczenie odpowiedzialności oparte na art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, z którego wynika iż: „ Z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenia ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.”

Nie można interpretować art. 34 ust. 1 tej ustawy w ten sposób, że odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych osób najbliższych osoby zmarłej, wywołane śmiercią na skutek wypadku spowodowanego przez kierującego pojazdem mechanicznym, za którą on sam ponosi odpowiedzialność byłaby wyłączona. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych.

Wbrew stanowisku strony pozwanej nie ma wątpliwości, iż współczesna judykatura rozpoznaje już wyraźnie osobną kategorię dobra osobistego w postaci zerwania więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 marca 2014r. , sygn. akt I ACa 937/13).

Prawo do życia w pełnej rodzinie i utrzymania więzi emocjonalnej stanowi dobro osobiste podlegające ochronie prawnej. Ponieważ jednak nie każdą więź emocjonalną można zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy, ciężar wykazania, że tego rodzaju więź emocjonalna

ze zmarłym istniała, spoczywa na osobie dochodzącej roszczenia na podstawie art. 448 kc. Dodatkowo dochodzący roszczenia o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 kc powinien być traktowany jako bezpośrednio poszkodowany.

Do tragicznego w skutkach wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego zmarła A. D., córka powoda, doszło w dniu 24 lipca 2007r., przed wprowadzeniem przepisu art. 446 § 4 kc. Zatem w pełni uzasadnione jest zdaniem Sądu stosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego przepisu art. 448 kc.

Śmierć A. D. spowodowana została w wyniku czynu zawinionego prowadzącego pojazd marki VW Golf o nr rejestracyjnym (...) – T. Ł., skazanego za czyn z art. 177 § 2 kk wyrokiem z dnia 29 października 2007r.

Okoliczności faktyczne rozpatrywanej sprawy wskazują, że powoda łączyły szczególne relacje ze zmarłą w wypadku samochodowym córką A. D..

Powód wraz z żoną H. D. oraz ich dziećmi, w tym A. D., tworzyli zgodną, szczęśliwą rodzinę, razem spędzali czas i wspierali się wzajemnie.

Zmarła była ogromnym wsparciem dla powoda, była radosną, pełną energii osobą, zawsze skora do pomocy. Jej obecność w rodzinie wpływała na dobrą atmosferę między jej członkami. Od momentu podjęcia pracy, A. D., miała znaczny wkład w wydatki ponoszone przez rodzinę, sfinansowała częściowy remont domu, zakupiła sprzęt RTV i AGD, przyczyniała się także do ponoszenia innych kosztów związanych z życiem.

Co do zasady śmierć osoby bliskiej jest doświadczeniem ogromnie dotkliwym, powodującym trudny do ogarnięcia smutek i ból. Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że nie inaczej było w rozpatrywanej sprawie.

A. D. był bardzo młodą osobą, w chwili śmierci miała 24 lata. Dopiero układała swoje dorosłe życie, myślała o przyszłości, którą chciała spędzić ze swoim chłopakiem. Tragiczna śmierć przekreśliła te plany.

Powód jako ojciec A. D. nie mógł i nadal nie może pogodzić się z jej śmiercią. W chwili, w której uzyskał wiadomość o tragicznym wypadku, doznał silnej traumy, a jego dotychczasowy świat legł w gruzach. Tak on, jak i jego żona nie wyobrażali sobie wcześniej, że to oni będą odwiedzać cmentarz, by uczcić pamięć córki, podczas gdy powinno być odwrotnie. O stanie M. D. w chwili śmierci A. D. świadczy fakt, nie był w stanie podjąć się organizacji pogrzebu córki. Do chwili obecnej jego życie organizuje mu żona, on sam wycofał się z kontaktów towarzyskich, w których przed śmiercią córki uczestniczył.

Powód na tyle dotkliwie odczuł stratę bliskiej osoby, iż podjął leczenie psychiatryczne, przerwane w następstwie doznanego udaru mózgu. Mimo upływu ponad 7 lat od tragedii wciąż wymaga specjalistycznego leczenia, co podkreślał powołany biegły z dziedziny psychologii. Wspomnienia zmarłej córki są u niego nadal bardzo żywe, nadal czeka na jej powrót z pracy. Powód źle sypia oraz ma problemy natury fizycznej, które przynajmniej pośrednio łączyć należy z przeżyta traumą.

W ocenie stanu faktycznego Sąd kierował się w dużej mierze opinią biegłego psychologa, B. G., która nie miała wątpliwości, co do złej kondycji psychicznej powoda i jej związku z tragiczną śmiercią A. D..

Sąd uznał za prawdziwe twierdzenie biegłego psychologa, iż u powoda wystąpiły długotrwałe dolegliwości natury psychicznej pod postacią zespołu ostrego stresu (w okresie kilku dni od śmierci córki do jej pogrzebu) oraz później zespołu stresu pourazowego z dominującymi objawami depresyjnymi i lękowymi.

W szczególności Sąd dał wiarę opinii biegłego psychologa w zakresie braku prawidłowego i kompletnego przepracowania przez M. D. reakcji żałoby. Jej zatrzymanie na etapie rozpaczki powoduje utrzymywanie się u powoda objawów depresji wyrażającej się w apatii, niechęci do kontaktów towarzyskich, ciągłym przeżywaniem tragicznej śmierci córki oraz wycofaniem z aktywności życiowej, którą w przypadku powoda ograniczona została do niezbędnego minimum. Tragiczne okoliczności śmierci córki obezwładniły zdolności powoda do radzenia sobie ze stresem życiowym.

W stanie faktycznym uznać należy, iż trauma związana ze śmiercią córki, stała się istotnym czynnikiem ryzyka, który mógł doprowadzić do udaru mózgu, jakiego powód doznał w 2008r. Sąd wziął pod uwagę uzasadnione przypuszczenia biegłego psychologa, co do wystąpienia u M. D., tzw. reakcji rocznicowej, polegającej na doznaniu udaru mózgu niejako w następstwie przeżywanej traumy i w pozostającym w bezpośredniej z nią relacji.

Ciężki stan psycho-fizyczny powoda jest niewątpliwy, podobnie jak jego związek ze śmiercią córki. Przerwanie leczenia, w następstwie doznanego udaru oraz innych przyczyn związanych z w pełni indywidualnym procesem przeżywania traumy przez każdego człowieka, należy ocenić przez pryzmat ciężkiego doświadczenia, którego podmiotem był powód oraz jego konstrukcji psychicznej utrudniającej mu powrót do normalnego życia. Nie należy w tym fakcie natomiast upatrywać, iż powód skutecznie przepracował ze specjalistami z dziedziny psychologii i psychiatrii okres swojej żałoby.

Oceniając całokształt oraz współlistnienie przyczyn obecnego stanu psychicznego, przy pomocniczym zastosowaniu art. 322 kpc, dostrzegając zasadniczy związek między krzywdą a śmiercią córki, będącej naruszeniem chronionych dóbr powoda, skala tego naruszenia i jego skutków dla funkcjonowania psychicznego powodów, uzasadnia żądanie zadośćuczynienia w oparciu o art. 448 kc. Uwzględniając kompensacyjny cel tego zadośćuczynienia, które ma za zadanie złagodzić i zniwelować poczucie krzywdy, dając materialne środki pozwalające na powrót do w miarę względnego funkcjonowania i dostosowania się do zmienionej rzeczywistości, w ocenie Sądu w realiach niniejszej sprawy odpowiednim zadośćuczynieniem będzie kwota 75 000 zł dla powoda.

Przy pomocniczym uwzględnieniu warunków życia powoda przed i po wypadku taka kwota jest najbardziej adekwatna do rozmiaru krzywdy i pozwala na jej rekompensatę, pozostając w rozsądnym rozmiarze i nie prowadząc do nieuzasadnionego wzbogacenia powoda kosztem pozwanej, zwłaszcza gdy zważyć, że zdarzenie powodujące szkodę było odległe w czasie. Wyższa kwota, zwłaszcza żądana suma 100 000 zł, jest w ocenie Sądu zbyt wygórowana i mogłaby doprowadzić do nadmiernego wzbogacenia.

Z uwagi na powyższe Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 75 000 zł, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił, o czym orzeczono w punkcie 2 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kc oraz art. 113 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i na tej podstawie – z uwagi na fakt, że pozwany przegrał proces w $\frac{3}{4}$, a powód był zwolniony od kosztów sądowych:

- zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 808,50 zł,
- nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu od powoda kwotę 1 188,52 zł, od pozwanego kwotę 3 565,58 zł.

SSO Agnieszka Wieczorek